

Dokument nr. 8:122

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen og Magnhild Meltveit Kleppa om en gjennomgang av lovgivningen om konsesjonskraft

Til Stortinget

Bakgrunn

Konsesjonskraftordningen strekker seg tilbake til konsesjonslovgivningen fra begynnelsen av forrige århundre. Den innebærer en plikt for konsesjonærene til å avstå kraft til de kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i. Formålet med konsesjonskraftordningen er å sikre de distrikter der verdiskapingen skjer en andel av de verdier som innvinnes, basert på bruk av verdifulle naturressurser. Ved vedtakelsen av energiloven stadfestet Stortinget i 1990 at konsesjonskraftordningen skal innebære en varig fordel for kommunene.

Til tross for denne uttalte forutsetningen fra lovgivers side, har konsesjonskraftprisen de siste årene ligget høyere enn markedsprisen på kraft. Mens prisen på konsesjonskraft referert innmatet sentralnett i årene 1997-2000 har ligget i størrelsesorden 12-14 øre/kwh, har markedsprisen i samme periode i gjennomsnitt vært 11,66 øre/kwh. Den omstendighet at markedsprisene hittil i år er betydelig høyere, rokker ikke ved det forhold at kommunene i mange år har lidt tap ved uttak av konsesjonskraft.

Konsesjonskraftprisen skal etter vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 nr. 17 § 12 nr. 15 femte ledd tilsvare «gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet». Det er i seg selv oppsiktsvekkende at konsesjonskraftprisen - som Olje- og energidepartementet fastsetter - da i en sammenhengende periode på fire år kan ligge over markedsprisen på kraft.

En årsak til prisnivået på konsesjonskraft er de nye prinsippene for beskatning av kraftproduksjonsanlegg, som ble vedtatt av Stortinget gjennom kraftskattereformen i 1996. Overgangen til en markedsbasert kraftomsetning førte til en tilsvarende overgang til mer lønnsomhetsbaserte skatter, som alminnelig overskuddsskatt og grunnrenteskatt. Disse nye skattene inkluderes nå i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen.

De skatter og avgifter som er å anse som kostnader ved produksjonen, har alltid vært inkludert i selv-kostgrunnlaget. Det gjelder både eiendomsskatt og konsesjonsavgift, som ilignes kraftverkene uavhengig av deres resultat. Det samme gjelder den tidligere inntektsskatten for offentlig eide kraftverk, som fremkom ved prosentligning av verkene og derfor var konstant fra år til år. Inntektsskatten var således tidligere ikke overskuddsbasert.

Fra og med 1. januar 1997 ble det innført alminnelig lønnsomhetsbasert inntektsskatt for alle kraftproduksjonsanlegg. I tillegg ble det innført overskuddsbasert grunnrenteskatt og naturressursskatt. Naturressursskatten er fradragsberettiget i inntektsskatten. Ingen av de nye skatteartene er således kostnader knyttet til produksjonen. Vi mener det må være prinsipielt uriktig å anse overskuddsskatter som en del av en virksomhets produksjonsomkostninger. Vi er ikke kjent med at dette syn er rådende i andre bransjer.

Ved å inkludere de overskuddsbaserte skatter i konsesjonskraftprisen oppstår det paradoks at dess høyere overskudd et selskap har, dess høyere produksjonskostnader anses det å ha, og dess høyere konsesjonskraftpris må kommunen betale. Det kan ikke anses rimelig at den konsesjonskraftberettigede kommune skal måtte betale en del av produsentens overskuddsskatter, når disse skattene ikke har noe med avståelsen av konsesjonskraften å gjøre.

Den praktisering av bestemmelsene om konsesjonskraftpris som Olje- og energidepartementet legger til grunn for så vidt gjelder overskuddsskatter, er etter forslagstillernes syn både prinsipielt uriktig, i strid med formålet med konsesjonskraftordningen og urimelig for de konsesjonskraftberettigede kommuner. Regelverket bør derfor gjennomgås slik at det presiseres at inntektsskatt, grunnrenteskatt og naturressursskatt ikke skal medtas i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå gjeldende regler om konsesjonskraftpris med sikte på å fjerne

de overskuddsbaserte skatter som inntektsskatt, grunnrenteskatt og naturressursskatt fra beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen, og slik at bare skatter og avgifter knyttet til produksjon omfattes av selvkostbegrepet.

16. mai 2001